

af 2 $\frac{1}{2}$ pCt. at løbe paa og virke med. Den Sum, Staten har stillet til Disposition, er nu saa lille, at Foreningerne ad privat Vej maa søge at skaffe sig Virkemidler, og disse er jo for Øjeblikket dyre; Foreningerne kan derfor ikke udføre den Gerning og Virksomhed, som de ønsker, med den nuværende tilladte Rente uden at lide Tab. Hele Princippet i disse landøkonomiske Forskudsforeninger er maaske noget omdisputabelt, og de vil jo ogsaa nu falde bort. Da dette Forslag i høj Grad er et Lejlighedslovsforslag, som kun skal have Gyldighed for to Aar, skal jeg for mit Vedkommende tillade mig at anbefale det til uforandret Vedtagelse.

Nygart: De daarlige Tider for Landbruget i 90-erne gav Stødet til Oprettelsen af de landøkonomiske Forskudsforeninger, og vi fik Loven af 1898 om Begunstigelser for landøkonomiske Forskudsforeninger. Lovens Virketid var som nævnt kun 10 Aar; i den Tid kunde Statskassen udlaane 5 Mill. Kr. til Foreninger, som vilde udlaane Driftskapital til deres Medlemmer for kortere Tid. Uagtet det var en Forsøgslov, maa man sige, at Loven virkede rigtig godt, og da vi stod ved Udløbet af den 10-aarige Periode, var det et almindeligt Ønske, at man kunde have fortsat. Imidlertid førte Forhandlingerne her paa Rigsdagen derom til det Resultat, at man opgav at fortsætte, idet man gjorde gældende, hvad der ogsaa var rigtigt, at skulde denne Virksomhed fortsættes, maatte der ogsaa gives Penge til Udlaan til andre lignende Foreninger paa samme favorable Vilkaar. Og den daværende Minister gjorde gældende, at saa vilde der, saa vidt man kunde skønne, medgaa et Beløb af 20—30 Mill. Kr. foruden de 5 Millioner. At man under disse Forhold opgav det, er ret forstaaeligt, da man den Gang var kommet ind under vanskelige økonomiske Forhold for Staten. Man vedtog da, som bekendt, at Foreningerne maatte afvikle deres Mellemværende med Staten successivt i Løbet af nogle Aar, saaledes at hele Beløbet skulde være indbetalt i 1916.

Det er, som den ærede foregaaende Taler (Døcker) nævnede, kun ganske faa

Penge af Statens, som Foreningerne nu har at virke med. Imidlertid holdt jo de bestaaende Foreninger et Møde i Odense i Fjor for at drøfte deres Stilling, og det viste sig ved Mødet, at de allerfleste i sin Tid oprettede Foreninger eksisterede endnu, og at man ønskede Virksomheden fortsat. Hvad der imidlertid generede Virksomhedens Fortsættelse, var Bestemmelsen om, at man ikke maatte tage mere end 5 pCt. Rente af Udlaanene, og naar man nu ikke længere kan faa Laan af Staten, men skal have dem ad anden Vej, privat, vil man jo vanskeligt kunne faa Pengene til billigere Rente end de 5 pCt., og følgelig bliver der ingenting til Administrationsudgifter. Man har derfor fra Forskudsforeningernes Side ønsket at faa Lovens Bestemmelse om de 5 pCt.s Maksimumsrente forandret til 6 pCt., for at der derved kan tilvejebringes Mulighed for, at de kan fortsætte deres Arbejde. Det er der sikkert ingen, der kan have det allermindste at indvende imod. Man skulde jo synes, at Loven blev betydningsløs, naar de skal til at arbejde under saadanne Vilkaar, men ikke desto mindre ser det ud til, at man de fleste Steder er glad ved Foreningerne og ønsker dem fortsat og mener, at de kan gøre Gavn. Hvad der især gør, at man holder fast paa dem, er dette, at uagtet Renten nu vil blive maaske helt ud den samme som ved de bestaaende Pengeinstitutter, bliver man dog fri for det kedelige Hverv at skulle søge Kautionister for at opnaa Laan, og derfor synes jeg, at det kunde være rart, om de kunde fortsætte; det viser sig jo, at der er Livskraft i dem, naar de mener at kunne fortsætte under de nuværende Forhold. Ligesom den ærede foregaaende Taler (Døcker) skal jeg paa mit Partis og egne Vegne varmt anbefale Lovforslaget til Vedtagelse allerede i Aar.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling

vedtoges uden Afstemning.